

החויצן הזה הוא אני

אי.טי. - חבר מכוכב אחר E.T. the Extra-Terrestrial

תסריט: מליסה מתיסון. בימוי: סטיבן ספילברג.
שחקנים: הנרי תומאס, דרו ברימור, פיטר קויוטי.
ארה"ב 1982

13 עמודים

מאת קובי ניב

התחלה

מתחילים. שקט. אימה.

הסרט מתחיל בלילה, בשמי הלילה זרועי הכוכבים. המצלמה יורדת מן השמיים אל הארץ, אל צללית של יער. ושם בקרחת יער המשקיפה על עיר בוקתת באורותיה, חונה מה שנראית כחללית, או לפחות מה שמצטייר בדמיונו כחללית. במבט מקרוב יותר נראים כמה יצורים משוטטים בקדמת החללית. אין דיבורים. רק שקט ומוסיקת פס הקול של הסרט. עכשיו נדלקים לכל אחד מהיצורים אור אדום במקום שיש לנו, בני האדם, לב. יד חייזרית מושטת אל צמח קטן ועוקרת אותו בעדינות עם שורשיו. ארנב מביט במעשה, בלתי מבוהל בעליל. עכשיו אנחנו רואים שהיצור הוא קטן והוא מהלך לאיטו בין עצי היער שנדמים ענקיים. אנחנו כביכול הולכים עם היצור ומבעד לעיניו מגלים את עיר האורות הגדולה, לוס אנג'לס, למרגלות המקום בו נחתה החללית. הכול שקט ושלו. גם המוסיקה חרישית. לפתע מגיעה למקום מכונית ואורותיה דולקים ועוד אחת ועוד אחת ועוד אחת. גם הן חרישיות וקול מנועיהן כאילו לא נשמע. מן המכוניות יוצאים אנשים, שאנחנו רואים רק את רגליהם הדורכות על הקרקע ואת צלליותיהם. בידיהם פנסים מאירים. בפתח החללית מתייצב ייצור וליבו האדום מהבהב. גם ליבו של הייצור שמחוץ לחללית, ממש מתחת לאורות פנסי האנשים, מהבהב באור אדום. הייצור נבהל, צורח ומתחיל לברוח, לרוץ לעבר החללית. האנשים מבחינים בו והם דולקים אחריו, מאירים לכיוונו בפנסיהם. המוסיקה מתגברת. שומעים את צעקותיהם של האנשים הרודפים. הייצור בורח. הייצור בחללית ממתין בדלת. את אחד הרודפים אנחנו מזהים לפי המפתחות התלויות בחגורתו. המרדף נמשך. דלת החללית נסגרת. הרודפים מגיעים לחללית, עוצרים ומביטים. החללית ממריאה. הייצור הקטן עוצר מתנשף. הוא לא הספיק להגיע. הם המריאו בלעדיו. הוא הולך לכיוון העיר למטה. האנשים בפנסים רצים אחריו גם הם לכיוון העיר הניבטת מלמעלה.

הרבה דברים ניתן ללמוד משמונה דקות הפתיחה הללו.

קודם כל, קולנוע הוא מדיום ויזואלי. והדרך הטובה, העדיפה בכל מקרה, לספר בו סיפור היא בתמונות ולא במילים. קל וחומר כשמדובר בפתיחת הסרט, האמורה להכניס, לשאוב, את הצופים אל תוך הסרט, אל סיפורו. וזה מה שעושה כאן ספילברג. הוא מספר את תחילת הסיפור בתמונות, כמעט ללא מילים ועם שבירי דיבורים. זה קולנוע. זה לא ספר.

שנית, חישבו על עצמכם הולכים לבד בלילה, לא ביער, בעיר. ואין אנשים, שקט, דממה. אבל אין באמת אף פעם, לא במציאות ולא בקולנוע, שקט או דממה. יש קולות. של חיות. כלבים, חתולים, ציפורים. של מכוניות, מכוניות, צופרי אמבולנס רחוקים, דלתות נסגרות, נפתחות, קולות של צעדים. אבל אין שום קולות של אנשים מדברים. שום דבר. מכניס ללחץ, מפחיד, נכון? אם הייתם שומעים בתוך כל זה שני אנשים שהולכים לידכם, ברחוב שלכם, מדברים על משהו סתמי, על סרט, על אוכל, על אהבה, על כדורגל, זה היה מרגיע אתכם, הייתם פחות מתוחים, פחות לחוצים, פחות מפוחדים. אבל ספילברג רוצה לשבות אותנו לסרט שלו, לרכוש את מירב תשומת הלב שלנו, את כל הקשב שלנו לסרט שלו. והוא עושה זאת כאן, וגם בפתיחות של רבים מסרטיו האחרים, על ידי כך שהסרט מתחיל בתמונות, בקולות, בתנועות, בצרחות, אבל בלי דיבורים. יש רק תמונות וקולות. ואין דיבורים. וזה יוצר מתח, דריכות, זה מפחיד. ובעיקר, וזה מה שחשוב כאן, כי זו תחילתו של סרט, זה מכניס אותנו הצופים לדריכות, לריכוז, לקשב, אל תוך תוכו של הסרט.

ועוד משהו מאוד חשוב צריך ליצור די בהתחלה של כל סרט, ליצור הזדהות עם גיבור הסרט. בלי ליצור הזדהות, ורצוי כמה שיותר מהר, בלי שהצופים יזדהו מלכתחילה ויחשו כמו הגיבור, הסרט לא ימריא ולא יתרחש. בלי הזדהות של הצופים עם גיבור (או גיבורת או גיבורי) הסרט, אין ולא יהיה סרט. אבל איך יוצרים את ההזדהות הכול כך חיונית הזאת של הצופים עם הגיבור? באופן הכי פשוט. מעמידים את הגיבור בפני מצב של חולשה, של קושי, של סכנה, של חרדה. וכאן עושה את זה ספילברג בשני אופנים. ראשית, הגיבור, הייצור הקטן הזה שאנחנו רואים, הוא דמוי ילד או תינוק אנושי. הוא הולך על שניים, כמו אדם, אבל בצורה משונה, מצחיקה, כמו ילד, והוא גם לא מדבר, עוד לא יודע לדבר, גם זה כמו ילד. וילד, כשלעצמו, אנחנו יודעים מניסיונו, וכולנו היינו ילדים, הוא ייצור חלש, כמעט חסר אונים, שלא יכול להסתדר בעולם ובטח לא להגן על עצמו בלי עזרת מבוגרים.

ננסה להעביר את ההתרחשות של פתיחת הסרט למקרה שיכול או עלול היה לקרות למי מאיתנו, כילד, במציאות, לא בסרט. נניח שכילד ההורים שלכם היו לוקחים אותך ואת שאר הילדים במכונית שלכם לטיול, לנופש, באילת או בסיני. ופתאום, בלילה, במקום בו חניתם לנופש, בזמן שאתה מסתובב ומביט בפרחים וארנבים, היו מופיעים בריונים, כמו בסרט, שמנסים לתפוס אתכם, ללכוד אתכם, לא ברור על מה ולמה. ואז ההורים שלך אוספים את עצמם ואת שאר הילדים, נכנסים לאוטו ובורחים, עפים משם, ומשאירים אותך, ילד קטן לבד, במדבר, בלי שום יכולת הגנה או התמצאות, טרף קל לבריונים. זה הרי נורא. באמת סרט אימה. ובסרט הזה זה עוד נורא פי כמה וכמה. הילד, הייצור, החיזור, הקטן מושאר בכוכב שאין הוא מכיר בכלל, ושואין בו בכלל עוד יצורים כמוהו, והוא גם לא יודע איך לדבר, לתקשר עם מישהו, וההורים שלו לא ברחו מאילת לנתניה, ולא יכולים לפנות למשטרה או לחזור מחר לחפש אותו. הם ברחו, חזרו, לכוכב שלהם, והשאירו אותו לבד בכוכב אחר. אין בעולם סרט אימה גדול מזה לילד קטן.

וזה גם אומר לנו, די במפורש, כמו שכל פתיחת יצירה נרטיבית אומרת, במה יעסוק הסרט – בחרדתם של ילדים מהיעלמות המבוגרים האחראים על חייהם, מהתפרקות המשפחה.

על הדימוי הקולנועי.

בית פרברי מבחון. אותו לילה. בפנים ארבעה נערים משחקים בקלפי כישוף או קסמים כלשהם. ילד יותר צעיר מביט בהם. הילד הצעיר, ששמו אליוט, גם רוצה לשחק איתם, אבל הנערים הבוגרים יותר לא מוכנים לשתף אותו. אחד הנערים מזמין בטלפון פיצה. אליוט מבקש מנער בשם מייק, שאחר כך יתברר שהוא אחיו, להצטרף למשחק, אבל זה מפנה אותו לנער אחר, סטיב, שהוא כאילו האחראי, וזה אומר לאליוט שאם הוא יביא את הפיצה הוא יוכל להצטרף. אליוט לוקח את כפת ונדור הבייסבול שלו והולך להביא את הפיצה. הוא מחכה בחוץ למכונת הפיצה ולוקח ממנה את הפיצה. בדרך חזרה הוא שומע רעש מוזר ועוצר במקומו, שואל מופתע, מודאג, "הארווי, האם זה אתה, כלב טוב?"

בבית פנימה בינתיים האימא, לבושה בחלוק ביתי, מסדרת כלים במטבח בעוד הנערים ממשיכים לשחק. בחוץ אליוט ממשיך לשמוע קולות בלתי מזוהים. הוא הולך עם מגש הפיצה בידו לכיוון הקולות. הוא מניח את מגש הפיצה על הקרקע ומתקרב לביתן קטן מרושת. הירח מעיר ממעל. הוא זורק את כדור הבייסבול שהוא אווז בכפתו לתוך פתח הביתן. הכדור מוחזר אליו, מתגלגל למרגלותיו. כלומר, מישהו החזיר לו את הכדור. זה לא הכלב. אליוט נבהל ובורח.

בעוד האימא משוחחת בפנים עם הנערים, נכנס אליוט מבחון בריצה וצועק "אימא יש שם מישהו בסכנת הכלים". אחד הנערים שואל "איפה הפיצה?". אבל אליוט ממשיך. "הוא זרק עלי כדור", הוא אומר ומזהיר "שאף אחד לא ייצא לשם". הנערים מיד מזנקים ממקומם, לוקחים סכיני מטבח, וכולם, כולל אליוט והאימא, יוצאים החוצה.

הם מתקרבים לסככה, אין שם כלום. אבל על הארץ הם רואים עקבות משונות. מייק אומר "אימא, זאב הערבות חזר שוב", והאימא אומרת "אוקיי. החגיגה נגמרה. כולם להיכנס פנימה". ואז מתברר שאליוט דרך ומעך את הפיצה, והאימא שואלת, כועסת "מי אמר שאתם יכולים להזמין פיצה?"

השעה שתיים בלילה. אליוט אינו ישן. הוא יוצא מהבית. הולך שוב לסככה. מאיר על השיחים מסביב לה. נכנס ביניהם, מחפש. לפתע הוא מאיר את פניו של הייצור מן החלל החיצון, שגם אנחנו בעצם רואים עכשיו את פניו לראשונה, ושניהם צורחים מרוב בהלה. עכשיו יש שורה מהירה של חיתוכי קלוז-אפים ביניהם, בין הילד אליוט לבין הייצור הקטן מהחלל החיצון, שבהמשך אליוט יקרא לו אי.טי, עד ששניהם פונים, מבוהלים וצורחים, כל אחד לאחור, ונמלטים זה מזה.

וזה רגע חשוב להבנת הסרט ולהבנת השפה הקולנועית בכלל והדימוי הקולנועי בפרט.

כשהומצא הקולנוע בשנת 1895 על ידי האחים לומייר עוד לא הייתה לו שפה, ולשפה שטרם נוצרה גם לא היה כמובן תחביר. היה צריך למצוא ולהמציא לקולנוע שפה ותחביר, ואכן במהלך השנים השפה הומצאה ונמצאה לה תחביר, והיום כל אדם מבין את השפה הקולנועית על בוריה, גם אם הוא לא יודע לומר את כלליה, בדיוק כמו שכל ילד מבין את שפת הדיבור הנהוגה במקומו ומדבר בה לפי כל הכללים, מבלי לכאורה לדעת אותם.

ואחד הדברים שיש בכל שפה מדוברת וכתובה זה דימוי שכדי ליצור אותו, להשתמש בו, אנחנו משתמשים במילה "כמו", או דומיה ונרדפיה, כמו למשל "הינך יפה כשושנה בין החוחים" או "הוא נראה כתרנגול-הודו בלי כרבות", ושכאלו. בימים הראשונים של הקולנוע, כשעוד לא הייתה לו שפה, ניסו היוצרים לחקות בתמונות את הדימוי המילולי, כמו למשל כדי להראות שגבר או אישה הגיעו לאורגזמה, היה הסרט נחתך בעריכה מתמונות הזוג המתנשק ומתגפף לתמונות של הר געש מתפרץ או מפל מים גועש ושכאלו.

מאז מצאה השפה הקולנועית את הדימוי המתאים לה, שאינו חיקוי של הדימוי המילולי, ודימויים קולנועיים מהסוג הזה של הר-געש מתפרץ כאורגזמה משמשים היום בקולנוע רק לצורכי פרודיה והצחקה.

והדימוי הקולנועי, במקרו ובמיקרו, הוא דימוי של השתקפות, של מבט במראה. במקרו, כי אנחנו הולכים לסרטים בתקווה שנמצא בהם את השתקפות חיינו, וכך אולי למצוא ולתקן את הקלקולים אשר נפלו בהם. במיקרו, כי השפה הקולנועית, בבחירת הצילום והעריכה, בבחירה מי ומה יעמוד בצילום מול מי ומה, כמו אכן שקורה במראה, ובבחירה מי ומה ייחתך, ייערך, מול מי ומה, כמו שעכשיו ראינו כאן, את אליוט מול אי.טי, אומרת לנו לא רק מה או מי עומד מול מה מבחינת היריבות, אלא גם מי או מה עומד מול מי ומה מבחינת ההשתקפות. ובמקרה שלנו זה כבר ברור – אליוט ואי.טי הם השתקפות זה של זה.

למה אי.טי הגיע, במקרה, דווקא למשפחה הזאת?

בבוקר אליוט יוצא על אופניו לחפש את הייצור המוזר ביער, שם הוא מפזר לו על האדמה, כדי לפתות אותו, הוא חושב כמו ילד, הוא מתייחס אל הייצור כאל ילד, סוכריות. ואז הוא הוא רואה שגם איזה איש מבוגר, שאנחנו מבינים שהוא חלק מהקבוצה שניסתה ללכוד אותו אתמול בלילה, מחפש גם הוא את הייצור.

ושוב ארוחת ערב בחיק המשפחה. יושבים סביב לשולחן האימא, הבן הבכור מייק, אליוט והאחות הקטנה גרטרוד, גרטי. אין אבא. אליוט מבואס, כי הם לא מאמינים לו שהוא ראה ייצור דמיוני אמיתי. הם אומרים לו "אולי זה הייתה איגואנה, אולי תנין שברח מהביוב, אולי דמינת את זה". אבל אליוט מתעקש, "לא דמינתי את זה". הם רבים, ואז אליוט פתאום אומר "אבא היה מאמין לי". משתררת שתיקה כללית בשולחן. הוא כנראה אמר משהו אסור. ואז האימא אומרת בלעג מר "אולי כדאי שתתקשר לאבא שלך ותספר לו על זה". ואליוט אומר "אני לא יכול. הוא במקסיקו עם סאלי". עכשיו משתררת דממה עוד יותר נוראה. האימא הפגועה קמה מהשולחן. מייק, האח הבכור, אומר לאליוט "אני אהרוג אותך". האימא בוכה. מייק שואל אותה "אימא מה קרה?", והאימא אומרת, בוכיה, "הוא שונא את מקסיקו" ויוצאת מהמטבח. מייק צועק עכשיו על אליוט "לעזאזל, למה אתה לא מתבגר? למה אתה לא חושב איך אנשים אחרים מרגישים, לשם שינוי". אליוט לוקח את צלחתו והולך לכיור. פותח את המים. מביט החוצה ולמעלה, לשמיים, דרך התריס הוונציאני. אדים עולים מהכיור ומערפלים את התמונה. המצלמה מתרחקת מחלון הבית. המוסיקה מתגברת.

סרט, צריך להגיד כאן, זה לא החיים. זו יצירת אמנות. לכן בסרט, שלא כמו שקורה או יכול לקרות במציאות, דברים אינם מתרחשים סתם, ללא סיבה או מטרה, ובלי שחר ופשר, ולרוב, או לפחות לעיתים, הם גם חסרי משמעות. דברים שקורים, שמתרחשים, הדברים שמראים ומשמיעים לנו בסרטים, הם דברים שמי שיצר את הסרט (התסריטאית, הבמאי) החליטו, בחרו, להראות לנו. ולכן לדברים שמתרחשים בסרטים, לכל מה שמראים ומשמיעים לנו בסרטים, יש, או לפחות צריכים להיות, סיבה ומטרה ופשר ומשמעות.

ולכן השאלה שצריכה לעלות מיד במחשבתנו כשאנחנו רואים את המשפחה הזאת של אליוט בסרט, שאנחנו כבר מבינים שאליה יגיע ובה ימצא אי.טי מקלט, היא - למה דווקא למשפחה הזאת? למה כאילו במקרה - והרי זה לא במקרה, כי זו אינה מציאות, זה סרט שאנשים עשו - דווקא אליה מגיע אי.טי? מה יש בה, במשפחה הזאת, מה הדבר המיוחד בה, שבגללו היא נבחרה, כלומר נכתבה, להיות המשפחה שאליה יגיע אי.טי?

והתשובה ברורה - כי אין בה אבא. וזה לא שהאבא נהרג לפני שנים בווייטנאם או בתאונת דרכים. האבא עזב את אימא ונטש את הילדים עם מישהי שהם כולם מכירים, המזכירה או השכנה, ואפילו נסע איתה למקסיקו, מקום שהוא שונא. וזה קרה לא מזמן, ממש עכשיו, קצת לפני שהסרט התחיל. כי ההלם והטראומה, אנחנו רואים, עוד לגמרי טריים וכואבים. ולמה זה חשוב? מה המשמעות של זה? כי המשפחה הזאת, ובמיוחד אליוט, שאנחנו כבר מבינים שהוא הגיבור, האנושי, של הסרט, חווה ורחוק עדיין מלהירפא ממנה, היא בדיוק אותה טראומה שחווה עכשיו אי.טי. האבא נטש. המשפחה נעלמה, התפרקה. אימה נוראה. ואיך מתגברים על הטראומה המאיימת הנוראה הזאת של גירושי הוריה, חוויה שסטיבן ספילברג מכיר היטב על בשרו, מהחיים, לא מהסרטים? ממצויאים או מאמצים חבר דמיוני. וההשערה, או העובדה, שאי.טי הוא חבר דמיוני שהמציא ואימץ לעצמו אליוט כדי להתגבר על הטראומה הנוראה של גירושי הוריו המתרגשים ובאים, באה לידי ביטוי בסרט בשני אופנים. קודם כל כבר בשמו, בעברית, של הסרט, "אי.טי - חבר מכוכב אחר". והרי "חבר מכוכב אחר" יכול להתפרש גם בפשטות, כחבר ממאדים או מכוכבית בי-איקס שש, או מטפורית, כחבר לא מציאותי, שלא מן המציאות, כלומר חבר דמיוני, מדומיין. והדבר השני הוא סיומו של החלק הזה, בן עשרים הדקות, הפותח והמקדים של הסרט, המתחיל אותו בעצם, המסתיים באדים מתערפלים העולים מן הכיור, ושבעדם משקיף אליוט אל השמיים, מחפש מזור, תקווה, נחמה. והתערפלות בסרטים, בקולנוע, למן ימיו הראשונים ועד היום, תמיד הביעו, סימלו, מעבר לחלום, להיזכרות, לדמיון, למימד אישי נפשי אחר. אבל זה יותר מזה. אי.טי הוא יותר מחבר דמיוני של אליוט. אי.טי, כפי שכבר ראינו, הוא למעשה השתקפות של אליוט. כשאליוט מביט במראה הדמיונית שיצר לעצמו הוא רואה את אי.טי. כלומר, אי.טי הוא דמותו הנשקפת במראה של אליוט. וזה מתבטא גם בשמות, כלומר בשם שלהם. שהרי לכאורה השם אי.טי נגזר מהאותיות התחיליות, מראשי התיבות של Extra-Terrestrial (בעברית - חוצן), אבל אלו גם ראשי התיבות של שמו המלא, שמו ושם משפחתו של אליוט, Elliott Taylor. אליוט ו-אי.טי, אפוא, אחד הם.

אמצע

אבל אם אי.טי הוא חבר הדמיוני של אליוט, איך זה שכולנו, הצופים בסרט, רואים אותו?

בלילה אליוט ישן בחוץ מחכה לייצור. וזה אכן בא, מוצא את דרכו "בחזרה הביתה" על שביל הסוכריות שפיזור אליוט, דומה למה שעשו הילדים הנזל וגרטל, הידועים בעברית גם כעמי ותמי, שגורשו מביתם באגדה המפורסמת של האחים גרים. אי.טי. מחקה עכשיו את הפעולות שאליוט עושה. אליוט משפשף את האף, גם הוא משפשף את האף. אליוט מניח שתי אצבעות על השפתיים. גם הייצור. אליוט זוקף אצבע. גם הייצור. זה האופן הראשון שבו הם מתקשרים, נקשרים. אבל בה בעת זה גם מראה לנו, שוב, שהם תמונת ראי אחד של השני, או ליתר דיוק שהייצור הקטן, אי.טי, הוא תמונת ראי של אליוט, ששניהם אחד. בבוקר אליוט מתחזה לחולה, כדי לא ללכת לבית-הספר להישאר בבית לבדו עם הייצור. אליוט מלמד אותו דברים. מה הם, איך קוראים להם, מה הם עושים או מה עושים איתם. ואז אחיו הבכור מייקל ואחותו הקטנה גרטי חוזרים מבית-הספר וגם האימא מן העבודה.

אליוט מראה למייקל את הייצור. מייקל נבהל, אבל גם נפעם. אבל גרטי הקטנה, כשרואה את הילד, צורחת בבהלה, וגם אי.טי, שנבהל מצרחותיה, צורח בחזרה. למשמע הצרחות האימא עולה לחדר של אליוט, רואה את הבלגן, ומורה לאליוט לסדר את החדר, כשבאותו זמן הילדים האחרים, אי.טי ומייקל, הסוכר את פיה של גרטי לבל תצרח, מתחבאים בארון הבגדים. אחרי שהאימא הולכת אליוט משביע את גרטי שאסור לה לספר לאימא על הייצור. וכשהיא שואלת למה, הוא מסביר לה שזה "כי מבוגרים לא יכולים לראות אותו".



וזה נכון. רק ילדים רואים חברים מדומיינים ויכולים לשמוע אותם ולדבר איתם. מבוגרים בכלל לא רואים אותם. ואכן, בבוקר המחרת, לפני שהאימא יוצאת עם גרטי מהבית, נדמה לה לפתע שהיא שומעת איזה רעש למעלה. והיא עולה ופותחת את הארון, לבדוק. ושם, בין הבובות, מתחבא לו אי.טי. אבל היא לא רואה אותו, היא חושבת שהוא אחת מהבובות. אבל אנחנו, הצופים בסרט, כמובן רואים ומזהים אותו, וצוחקים מזה שהיא לא רואה אותו. אבל אם אי.טי הוא אכן החבר המדומיין של אי.טי, ו"רק מבוגרים רואים אותו", והילדים, האח והאחות באמת רואים אותו, והאימא לא רואה אותו, אז איך זה שאנחנו, הצופים, הסרט, גם הילדים וגם המבוגרים, כן רואים אותו בסרט, כל הסרט, גם כשהוא בלי אליוט? יש לזה כמה תשובות טובות. קודם כל זה סרט, ובסרט אנחנו רואים מה שמראים לנו. שנית, בסצינה המסוימת הזאת שבה אי.טי מסתתר בארון והאימא לא רואה אותו ואנחנו כן, ההסבר הוא פשוט. זה בגלל שאנחנו כבר ראינו אותו קודם לכן, בסרט, והיא לא. לכן היא לא מזהה אותו ואנחנו כן. יכול להיות שאם לא היינו רואים אותו קודם, אז גם אנחנו היינו חושבים שהוא סתם בובה, ולא היינו מבינים שהוא יצור חי, "אמיתי", שבא מן החלל החיצון, ושהוריו נאלצו לברוח ונטשו אותו, וכל מה שהראו לנו בסרט עד עכשיו, ולכן אנחנו "יודעים" את זה, ואילו האימא לא ראתה את כל זה ולכן גם לא יכולה לראות אותו. אבל התשובה החשובה מכל היא, וגם היא נמצאת בסיום הפתיחה לסרט ובהתחלת הסיפור, כשאליוט מביט לשמיים מבעד לערפל האדים העולים מן הכיור, ובאופן הזה מסמן את היותו לא רק הגיבור, אלא גם המספר של הסרט. כי לכל סרט, כמו לכל ספר, יש מספר. זה יכול להיות מספר כל-יודע, או כל אחת מן הדמויות בסרט, ויש כמובן עוד אפשרויות. בסרט הזה המספר הוא אי.טי, וזה אומר שאנחנו רואים את הסיפור, את הסרט, דרכו, מבעד לעיניו. ולכן אנחנו רואים את אי.טי המדומיין שלו. כי אנחנו רואים מה שהוא רואה.

במאמר מוסגר נציין כאן שבנוסף על אלה "מנצל" פה ספילברג את האמונה שיש לכל אחד מאיתנו ש"אני לא כזה", שבמקרה הזה אומר ש"אני, למרות שאני מבוגר, הרי שבתוכי אני עדיין משמר את הילד שהייתי, ולכן אני כן מבחין בחברים מדומיינים, ממש כמו ילדים".

אי.טי שותה בירות בבית, אליוט משתכר בבית-הספר.

האימא הלכה לעבודה. הילדים בבית הספר. בכיתה של אליוט הולכים לנתח צפרדעים. אי.טי, שנותר לבדו, מסייר בבית, מגיע למקרר ומגלה שם פחיות בירה ושותה מהן. אליוט עושה גרפס בכיתה. אי.טי מתנודד שיכור בבית. אליוט נופל שיכור על רצפת בית-הספר. הם כאילו מחוברים. הם ישות אחת. אי.טי שותה עוד פחית אחת. אליוט כבר לגמרי שיכור. הבמאי ספילברג עושה כאן שימוש מתוחכם בטכניקה הקרויה בשפה הקולנועית "עריכה מקבילה" או "עריכה צולבת", שמי שנחשב כראשון שהשתמש בה הוא הבמאי האמריקאי אדווין פורטר בסרטו מ-1903 "שוד הרכבת הגדול". בטכניקה זו עובר הסרט, באמצעות עריכה, הלוך ושוב בין שניים או יותר מקומות שונים ובלתי-קשורים שבהם מתרחשים, במקביל או כביכול במקביל, אירועים, קרי סצינות שונות, שאין ביניהם לכאורה קשר. הקשר הסיבתי או הנסיבתי בין הסצינות השונות והמקבילות, או המקבילות לכאורה, הללו. יכול להיות, בוודאי בקולנוע ובטלוויזיה של ימינו, מכל סיבה וטעם ולמטרה כלשהם. התייחסו בשימוש שעושה בטכניקה הזו כאן ספילברג הוא בכך שהוא יוצר קשר נסיבתי, סיבתי, בין שני אירועים שלכאורה אין וגם לא יכול להיות ביניהם קשר סיבתי או נסיבתי, כשמישהו שותה בירה במקום אחד, וכאילו כתוצאה מכך מישהו אחר במקום אחר משתכר. וזאת כדי ליצור אצל הצופים אפקט רגשי חזק וחד-משמעי - אי.טי ואליוט הם ישות אחת.

את זה אנחנו כבר יודעים. אבל עכשיו בבית-הספר אליוט, בשיכרותו, משחרר לחופשי את כל הצפרדעים הכלואות בצנצנות ומיועדות להרדמה ולניתוח, כלומר למיתה. וזה הרי מה שאליוט פוחד שקבוצת המבוגרים, בראשות "מפתחות", הממשיכים לחפש את אי.טי, יעשו לו כשילכדו אותו. שהם ינתחו אותו, למטרות מחקר כביכול, ויהרגו אותו. והוא חש שהוא צריך לכן לשחרר את אי.טי לחופשי, וכך גם (הוא עצמו אינו מודע לכך, אבל זו המטפורה של הסרט) לשחרר עצמו, באמצעו שיחרור חברו הדמיוני, מעול גירושי הוריו שנפל עליו.



"אי.טי פון הום". הגעגועים הביתה, למשפחה שנעלמה.

האימא והבת הקטנה חוזרות הביתה. אי.טי שם. אבל האימא לא רואה אותו. גרטי אומרת, "הנה הוא". האימא שואלת "מי?" ופותחת את דלת המקרר, שמפילה בחבטה את אי.טי. ארצה. אבל האימא לא רואה ולא מרגישה דבר. הילדה עונה ואומרת לה "האיש מהירח, אבל אני חושבת שהרגת אותו". אבל אי.טי מתאושש וקם והולך בחזרה, מאחורי האימא, שלא רואה אותו, לסלון, וגרטי הולכת איתו. רק אז רואה האימא את פחיות הבירה הריקות הזרוקות על הרצפה, ובדיוק מצלצלים מבית-הספר להודיע שאליוט שיכור. הילדה, שנשארת עם אי.טי, ממשיכה ומלמדת אותו לדבר. וכשמייקל ואליוט שבים גם הם הביתה, הוא מניף אצבעו כלפי שמיים ואומר "אי.טי פון הום", כלומר שהוא רוצה ליצור קשר עם משפחתו, שהוא מתגעגע אליה, שיבואו ויקחו אותו הביתה. והם מבינים שאי.טי. אוסף את כל החפצים שהוא אוסף כדי לבנות מכשיר קשר שיאפשר לו להתקשר "הביתה". לשם כך הם מחפשים עבורו על מיני חפצים במחסן. ושם הם מוצאים במקרה חולצה ישנה של אבא שלהם, שעזב אותם כזכור, ונזכרים בערגה ועצב איך היו הולכים איתו לכל מיני מקומות ועושים יחד כל מיני דברים. כמו אי.טי, גם הם מתגעגעים ל"בית" שכבר אין להם.

Homesick. געגועים הביתה זו מחלה.

הילדים מנצלים את חג ההאלוויין (שפעם עוד קראו לו בעברית בשם "ליל כל הקדושים") כדי להבריח תחת מעטה התחפושות, בלי שהאימא מרגישה בכלום, את אי.טי מהבית. ורכובים על האופניים של אליוט הם נוסעים ליער להקים שם את מכונת הקשר שאי.טי ייצר כדי להתקשר "הביתה". בדרך ליער מתברר שלאי.טי יש יכולת להעפף את האופניים באוויר, כמו שכולנו חולמים, כאילו היו מטוס או דאון, שזה כמובן רמז מטרים לסיום הסרט, וכך הם נוחתים שם.



הזמן חולף. כבר יורד הערב. לילה. בבית האימא מחכה שהילדים יחזרו מחגיגות ההאלוויין והם לא חוזרים. אי.טי ביער מקים בינתיים, ביסודיות ובאיטיות את תחנת הקשר שלו. האימא מתעצבנת, מתוחה, יוצאת במכוניתה לחפש את הילדים. קבוצת המבוגרים המחפשים את אי.טי מנצלת את יציאתה והם נכנסים אליהם הביתה. האם מוצאת את האח הגדול ואת האחיות הקטנה. היא שואלת אותם איפה אליוט. גרטי אומרת "מה פתאום שיילך ליער? למה שיעשה דבר כזה?", וכך היא מגלה לאן הלך. האימא מכניסה אותם למכונית.

אי.טי ביער מצליח לבנות את מכונת הקשר שלו. בבית נמצאים כבר הפולשים-החוקרים. ביער אי.טי ואליוט לא מקבלים תשובה. אליוט מפציר באי.טי לחזור הביתה. קר ואליוט משתעל. אבל אי.טי מחכה לתשובה. אליוט מפציר בו לבוא. אבל אי.טי אומר שכואב לו. כואב לו שהוא לא בבית. אליוט מנסה לנחם אותו, אומר לו שהוא יכול להישאר כאן, אצלו, שהוא ידאג לו, שהוא יטפל בו. שהוא לא ייתן לאף אחד לפגוע בו. אבל איטי אומר "הום! הום". הוא Homesick, שזה באנגלית געגועים הביתה. מחלה של געגועים הביתה. אי.טי מלטף את אליוט הבוכה והחולה, ומביע את געגועי שניהם ואומר "הביתה, הביתה".

סוף

"אנחנו חולים. אני חושב שאנחנו גוססים".

אליוט מתעורר בערפל הבוקר ביער. הוא לא מוצא את אי.טי. הוא מחפש אותו ולא מוצא. בפֶּית השוטר, שאיננו רואים אותו, חוקר את האימא על היעלמות אליוט. הוא שואל אם היתה לו סיבה לברוח מהבית. האימא עונה, מספרת את העילה לסיפור הסרט. "בעלי ואני נפרדנו לאחרונה, וזה לא היה קל לילדים, אבל... לברוח? לא". ואז נכנס אליוט, ניראה זוועה. כולם מחבקים אותו. הוא חם. האימא מודה לשוטר. אליוט שואל את אחיו "הוא (כלומר אי.טי) כאן?". ואז אליוט אומר לו, "אתה חייב למצוא אותו, מייק, בקרחת היער".

מייק יוצא באופניו לחפש את אי.טי. מכונת עוקבת אחריו. הוא מצליח לחמוק ממנה ומגיע ליער, מחפש את אי.טי. מוצא אותו שוכב, ניראה כמת, בערוץ נחל. הוא עוטף אותו בסדין ולוקח אותו הביתה. הוא קורא לאימם. היא רואה אותו, פעם ראשונה שהיא רואה אותו. הוא שוכב חולה, כמו אליוט, מצביע על האימא ואומר "אימא". היא אימא שלו ושל אליוט. האימא כמעט מתעלפת. אליוט אומר, ברבים, "אנחנו חולים. אני חושב שאנחנו גוססים".

האימא בתגובה מרחיקה את הילדים מאי.טי, כאילו הוא מקור המחלה. לבית פולשים קבוצת המחפשים לבושים בחליפות חלל. "זה הבית שלי", זועק אליוט, אבל זה לא עוזר. האנשים בחליפות החלל מגיעים לאי.טי, שחושב בטעות שבאו לקחת אותו "הביתה", וצוהל "הום, הום", אבל זה כמובן לא זה. אלו הם המחפשים, וביניהם גם "מפתחות". הם חוקרים את המשפחה. מייקל אומר על אי.טי ש"הוא חכם. הוא מתקשר דרך אליוט". החוקר שואל "אליוט חושב את המחשבות שלו?", אבל מייק מתקן ואומר "אליוט חש את הרגשות שלו"

אליוט ואי.טי, שהם ישות אחת, חולים. הם חולי געגועים הביתה, לבית, לאבא, למשפחה. וכשהם חולים הם מבינים שאין להם ברירה, אלא לפנות, להודיע, לאימא, למבוגרים. כי רק מבוגרים יודעים, יכולים, לרפא חולים, בטח את המחלה הזאת. אבל ברגע שהם פונים לאימא והיא רואה את אי.טי, הכול משתבש. כי הגישה של המבוגרים שונה. היא לא של אהבה, אחווה, דמיון וחלומות, אלא עולם "מציאותי" של חקירות ומדע ובדיקות וניתוחים. ודבר אחרון – החיבור בין אליוט לאי.טי, כמו שאומר האח מייקל לחוקר, הוא ברגשות, לא במחשבות. הם מרגישים או חשים אותם דברים. אין להם אותם מחשבות, כמו שחושב החוקר. מבוגרים יש להם מחשבות. לילדים הללו, אי.טי ואליוט, יש אותן רגשות – הפחד לאבד את המשפחה שנטשה אותם, שהתפרקה להם, והרצון להחזיר לעצמם אותה בחזרה.

אי.טי. מת.

המבוגרים בודקים ומטפלים באי.טי באמצעים ובמדדים שלהם. הילדים צועקים "אין לכם זכות לעשות זאת. אתם מפחידים אותי". אליוט זועק "עזבו אותו במנוחה. אני יכול לטפל בו". אבל המבוגרים בשלהם. "מפתחות" שואל את אליוט מה צריכים לעשות כדי לעזור לאי.טי, ואליוט אומר "הוא צריך ללכת הביתה". ואז האיש אומר לאליוט "אני שמח שהוא פגש אותך ראשון". והאיש הולך ואנחנו רואים שכל אותה עת הוא החזיק בידו של אליוט. האיש הזה, "מפתחות", הוא דמות אב חדשה, במקום דמות האב הכול כך חסרה, לאליוט.

אליוט שולח יד לכיוון אי.טי השוכב לידו ומבקש ממנו שישאר. אבל הם נפרדים. הילד מבריא ואילו אי.טי גוסס. ואכן אחד החוקרים אומר "הם נפרדים. הילד והיצור נפרדים". מישוהו שואל "מה זה אומר?", והאיש משיב "הילד חוזר. אבל אנחנו מאבדים את אי.טי".

בוקר. מייקל מתעורר ורואה שהפרחים בעציץ נובלים במהירות. מזה הוא מבין, וכמוהו הצופים, שאי.טי הולך למות. הוא צועק "לא", ומיד אחריו גם אליוט צועק "לא". המכשירים כולם מצפצפים ומורים שאי.טי חדל לתפקד. המדענים מנסים להצילו. אליוט צועק "עזבו אותו במנוחה. אתם הורגים אותו", אבל אז ניתנת הוראה להרחיק אותו משם והוא מסולק. עושים לאי.טי עיסוי לב, מזריקים לו, נותנים לו הלם חשמלי. הילדים בוכים. הרופאים מכריזים על מותו של אי.טי ועוזבים. המדענים מורידים את הכובעים. "מפתחות" ניגש לאי.טי וסוגר את עיניו. מוציאים את הגופה בארון החוצה ומכריזים על שעת המוות.

אבל לראשונה מופיעה כאן בסרט מעין דמות אב חלופית, החסרה כל כך לאליוט, בדמותו של "מפתחות", המדבר איתו, מסביר לו, מעודד ומשבח אותו, חולק איתו רגשות ומחשבות, מחזיק לו יד. זה כמובן לא אומר ש"מפתחות" יתחתן עם אימא של אליוט או יהפוך אכן לאב לאליוט, אבל זה אומר לאליוט שזה לא סוף העולם, שעוד יש אבות בעולם, וכך מסמן, לאליוט ולצופים, את אפשרות תחילת החלמתו של אליוט מנטישת ואובדן אביו.

כחלק מאותו תהליך ריפוי כולל, מתחיל כאן גם מהלך של פרידה, של היפרדות, בין אליוט לבין אי.טי. הם התחילו כאישיות נפרדות, נפגשו והתאחדו לישות אחת, ועכשיו הם שבים ונפרדים. זאת אומרת שהתהליך הזה, שכדי לעבור אותו נצרך אליוט לחבר דמיוני, עומד להסתיים. אליוט עומד לחזור ולעמוד בפני עצמו, כשבזכות החברות עם אי.טי הוא אמור לרכוש בגרות ועצמאות, כמו שקורה בכל סרט התבגרות, שזה בעצם הז'אנר של הסרט. בסרטים הללו המתבגר עובר תהליך של התבגרות ולומד להתמודד עם מיניותו, עם כאביו, עם רגשותיו, עם פרידה, עם מוות. ואכן, הרבה פעמים סרטי התבגרות עוסקים ומתמודדים עם מעין "חור שחור" שכזה הנפער בחיי המתבגר, וגם כאן זה כך. אצל שניהם.

אבל האומנם בגרותו ועצמאותו המחודשים של אליוט יהיו, או חייבים להיות, על חשבון חייו של אי.טי? זה חייב להיות כך? זה על חשבון זה? כרגע נראה שאליוט זוכה בעצמאות במחיר חייו של אי.טי. אבל בסיפורים וסרטים רבים, יש רגע, לקראת הסוף, שבו גם אם נדמה שכלו כל הקיצין, ושהכול התמוטט ומת ואין עוד תקווה לישועה והצלה, מתרחש פתאום, שלא כמו בחיים, נס של שיבה מן המוות ובריאה מחדש. האומנם גם כאן כך יהיה?

לידה מחדש וגאולה שמימית.

"מפתחות" מציע לאליוט להתייחד עם אי.טי ולהיפרד ממנו. הוא לוקח אותו אל תיבתו-ארנו של אי.טי המת, ומבקש מכולם לצאת ולהשאיר את אליוט ואי.טי לבדם.

אליוט מדבר אל מכסה הזכוכית, מדבר לכאורה אל אי.טי המת שבפנים, אבל בעצם הוא מדבר אל עצמו, אל פְּבוֹאֵת המשתקפת במכסה הזכוכית. "הסתכל מה הם עשו לך, אני מצטער", הוא אומר לאי.טי המת, לעצמו החי, "אתה בטוח מת, מפני שאני לא יודע מה לחוש. אני כבר לא חש דבר. הלכת למקום אחר עכשיו. אאמין בך כל חי. בכל יום. אי.טי. אני אוהב אותך". כמובן שיש פה סתירה מובנית מכוונת. שהרי אם הוא לא היה חש דבר, כמו שהוא אומר, הרי לא יכול היה לומר לאי.טי שהוא אוהב אותו. הוא כן חש, אבל הפעם הוא כבר חש בעצמו, בכוחות עצמו, באופן עצמאי, בלי שהוא נזקק לשם כך לחבר דימיוני. אליוט סוגר את מכסה הזכוכית. ליבו הנוריתי האדום של איטי נדלק. אבל אליוט לא רואה זאת והוא הולך, עוזב. אבל בדרך משם הוא רואה שהפרחים בעציץ חוזרים לפרוח, והוא, וכמוהו אנחנו הצופים, כמובן מבינים שזהו אות וסימן שאי.טי לא מת, שהוא חי. ואליוט רץ חזרה, פותח את מכסה הארון ואת רוכסן השקית בה עטוף אי.טי שליבו האדום חי ומאיר, ואז אי.טי אומר לו "אי.טי פון הום", ואליוט, וגם הצופים, צורחים בשמחה עצומה.

"זאת אומרת שהם באים?" שואל אליוט, ואי.טי אומר "כן", ואליוט שב וצוהל. אבל אי.טי חוזר ואומר שוב ושוב "אי.טי פון הום". אליוט מנסה להשתיק אותו. סוגר את השקית. אנשים באים. צריך להסתיר את הלב האדום. אליוט מוריד את הסדין שבו הוא עטוף ומניח אותו על ליבו הזוהר באדום של אי.טי כדי שהאנשים לא יראו שהוא פועם. הוא סוגר את מכסה התיבה ומשתטח עליה, עושה עצמו מיילל בבכי מר, כדי שקולו של אי.טי לא יישמע.

"מפתחות" לוקח אותו משם. שני מדענים מוציאים את "הארון" של אי.טי. אליוט מספר לאחיו מייקל שאי.טי חי. שני הנערים מנסים עתה לגנוב את המכונית בה נמצא הארון עם אי.טי הכביכול מת. הם מצליחים. הם עוצרים ליד החברים שלהם ומודיעים להם לבוא עם האופניים לגן המשחקים. בינתיים גרטי מגלה, בטרם זמן, לאימה מה קורה. האימא לוקחת אותה למכונית, לנסוע אחרי הילדים. "מפתחות" שואל לאן היא נוסעת. גרטי עונה לו, "לחללית. לחללית מהירח". הן נוסעות. "מפתחות" נוסע אחריהם. המכונית של הנערים מגיעה לגן המשחקים. החברים עם האופניים כבר שם. הם רואים את אי.טי ונפעמים. אליוט אומר להם "זה בסדר. הוא איש מהחלל החיצון ואנחנו לוקחים אותו לחללית שלו".



האימא והמדענים מגיעים לגן המשחקים. אבל המכונית ריקה. הנערים רוכבים על האופניים ליער, אי.טי בסל אופניו של אליוט. מכוניות משטרה לרוב רודפות אחריהם. אבל הנערים מתעתעים בהם, מתאחדים ומתפצלים, ולבסוף נדמה להם שהם מצליחים להתחמק.

אבל מתברר שהם נקלעו למחסום משטרתי על הכביש, והם סגורים על ידי רודפיהם מכל עבר. אלא שאז אליוט עוצם את עיניו בחזקה, מפעיל את דמיונו, ואי.טי מפעיל את כוחות הקסם שלו, וכל האופניים עולים ועפים באוויר מעל למחסום המשטרתי, ודואים אל היער. הם נוחתים ביער ליד מכשיר הקשר שבנה אי.טי. רוח חזקה נושבת וכולם מביטים מעלה. חללית נוחתת. זו אותה חללית שהביאה את אי.טי בתחילת הסרט. איטי אומר "הום". הבית שלו חזר. גם גרטי מגיעה. כבש החללית נפתח. גרטי נפרדת מאי.טי בנשיקה. גם מייקל נפרד מאי.טי, מלטף ראשו ונותן לו את במתנה את עציץ הפרחים. גם האימא ו"מפתחות" מגיעים ועומדים עם כולם, צופים, גם "מפתחות" רק צופה ולא מתערב בנעשה, ומשתאים.



עכשיו אי.טי ואליוט נפרדים. אליוט אומר "בוא". אי.טי אומר "הישאר". אליוט בוכה. אי.טי אומר שכואב לו בלב. גם לאליוט כואבת הפרידה. הם שולחים זה לזה נשיקות מהלב. הם מתחבקים. האימא בוכה ונופלת על ברכיה. "מפתחות" מניח יד מנחמת על כתפה. אי.טי ואליוט מתחבקים ארוכות, מתקשים להיפרד. אי.טי נוגע באצבעו הדולקת במצחו של אליוט ואומר "אני אהיה כאן", לנצח, במוחך, בזיכרוןך, בנפשך. אליוט אומר ביי. אי.טי לוקח את העציץ ועולה אל תוך החללית. דלת החללית נסגרת. החללית ממריאה.

כולם מביטים מעלה. החללית משרטטת בשמים קשת גדולה. והסרט מסתיים בקלוז-אפ על פניו של אליוט, כשהאבק הערפילי שמייצרת ההמראה עולה מולו ומסיים בכך את התהליך שהחל ערפל האדים שעלה מולו בתחילת הסרט מן הכיור. אליוט השלים, בכוח דמיונו, בעזרת החברות המופלאה שיצר עם אי.טי, חברו הדמיוני, שעכשיו הוא כבר אינו נצרך לו יותר ויכול להיפרד ממנו, את תהליך ההתבגרות וההתגברות על כאב נטישת האב והתפרקות המשפחה, כששוב נרמז כאן שיכולים להיות אב חדש וחיים חדשים באופן סוף.

כמובן שמוטיב השיבה מן המוות והלידה מחדש הוא מוטיב נוצרי חזק ועמוק, והוא מופיע פה, בסרטו של סטיבן ספילברג היהודי, במלוא הדרו ותפארתו, גם אם אנחנו, הצופים הישראלים בסרט, בתוקף השכלתנו נטולת הנצרות, כלל אינם מודעים לו או מתכחשים לו. שרטוט הקשת בשמיים על ידי החללית בסוף הסרט מתייחס כמובן לשיר הנושא "אי שם מעבר לקשת" ששרה ג'ונדי גרלנד בסרט הקלאסי "הקוסם מארץ עוץ", שהיה כבר כספר, שכתב פרנק באום, ובעיקר לאחר הסרט ההוא, ליצירה מכוננת בתרבות האמריקנית, שבה

הגיבורה, הילדה דורותי, בגילומה של גרלנד, מאבדת את ביתה ושבה ומוצאת אותו, ממש בדיוק כפי שקורה כאן, בסרט הזה, שנוצר 82 לאחר הספר ו-43 שנים אחרי הסרט ההוא.

אבל מה גרם להחלמתו של אליוט ולשובו לחיים של אי.טי?

לקראת סוף הסרט שני הילדים, אליוט וחברו הדמיוני אי.טי, חולים בגעגועים קשים הביתה. אבל למרות שהם דמויות מראה זה של זה, דרכיהם נפרדות. אליוט הולך ומחלים ואילו אי.טי גוסס למוות. למה זה קורה כך? הגעגועים של אי.טי הביתה גברו עלי, ואף אחד לא עונה לזעקות השבר שלו ולא בא להחזירו הביתה. בגלל זה הוא מאבד את רצון החיים ומבקש נפשו למוות. לעומת זאת, לאליוט החולה קשה בדיוק כמו אי.טי, יש מי שדואג, שמטפל - אחיו ואחותו ואימו וגם דמות אב חדשה, חלופית, "מפתחות". שלא כמו אי.טי, לאליוט יש בית. לכן הוא נרפא ממחלתו ואילו אי.טי, שביתו לא שב אליו, גוסס אל מותו.

אבל מה בכל זאת גרם להחלמתו של איטי ולשובו מן המוות אל החיים? לכאורה כי נודע, הודיעו לו, לו ש"הבית" שלו עומד לשוב ולהחזירו הביתה. אבל איך זה נודע לו? מי הודיע לו? איך הודיעו לו? בסרט לא רואים, אין בנמצא, שום דבר כזה. וזה המקום לדבר על מה שנקרא בשפה, גם בזו הקולנועית, "תחביר", קרי על מה בא אחרי מה. אחרי או בעקבות מה שב בסרט אי.טי לחיים? אחרי הדברים שאמר לו אליוט. ומה אמר לו אליוט? בהתחלה הוא אמר לו "אל תלך, כי בלעדיך אני לא מרגיש כלום", שפירוק הישות הזאת של שניהם שנהייתה לאחת החזירה לכאורה את אליוט למצבו הקודם - להלם הכאב, לחוסר היכולת להרגיש ולהביע רגשות, בשל עזיבת אביו והתפרקות משפחתו, ממש כשם שנטישת המשפחה שלו, מצד שני, המיתה את אי.טי. אבל אז פתאום, בסיום דבריו, אליוט אומר משהו שמנוגד למה שהוא אמר קודם, הוא אומר לאי.טי "אני אוהב אותך". אז הוא כן יכול להרגיש וכן יכול להביע רגשות. כלומר, המפגש עם החבר הדמיוני החזיר לו את היכולת להרגיש, החזיר לו את החיים. ואז מיד, כתגובה לכך חוזרים החיים גם לאי.טי. גם אי.טי למד, בדיוק באותו תהליך מקביל לאליוט, לחזור ולחוש ולהרגיש, לחזור לחיות, להחזיר לעצמו את "הבית" שלו, כלומר להחזיר לעצמו את היכולת לחוש, להקים, לבנות משפחה.

גם סרט קולנוע הוא חבר דימיוני.

במבט לאחור, הרי "אי.טי", מלבד היותו סרט התבגרות יפה ומרגש העוסק בחרדתו, ליתר דיוק - באימתו, של אליוט המתבגר, ושל כל ילד וילדה בתבל, מהתפרקות המשפחה, הוא גם סרט רפלקסיבי העוסק באמנות הקולנוע עצמה. שהרי סרט קולנוע, כמו אי.טי בסרט, הוא יציר דימיוני, מארג טווי באור וצבע המייצר דמויות ועלילות מדומיינות, שרק נדמות לנו כדמויות ממשיות וכסיפורים "אמיתיים". כשאנו צופים בסרט קולנוע, למרות שאנחנו לגמרי מודעים לכך שאנו צופים במעשה מדומיין, אנחנו בכל זאת נסחפים אחרי העלילות המדומיינות ומתרגשים מכל אשר קורה לדמויות האור והצבע המוקרנות על המסך מולנו. וכפי שבסרט מסכם האח מייקל את מהות היחסים בין אליוט ל-אי.טי בכך ש"אליוט חש את הרגשות שלו", של החבר הדמיוני שהוא יצר לעצמו, כך גם כשאנחנו צופים בסרט, בכל סרט, אנחנו חשים את הרגשות של החברים הדימיונים שהסרט הזה מייצר עבורנו. כי סרט קולנוע, ובוודאי סרט כמו "אי.טי", הקולע ונוגע כה עמוק ברגשות הצופים בו, משמש לנו כחבר דימיוני שכזה, שיכול לעזור לנו, ממש כשם שהחבר הדימיוני אי.טי בסרט עוזר לדמותו המדומיינת של אליוט, מתוך הזדהות שלמה ומוחלטת עימו, להתגבר ולו לשעתיים על החרדות והמצוקות שאנו חווים בחיינו הארציים, שמחוץ לאולם הקולנוע.

